

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Raspodela češkoslovačkih Sokolica po sposobnosti

Svojevremeno izvestili smo o reorganizaciji takmičarskog načina kod češkoslovačkih Sokolica. Na predlog savezne načelnice s. Provažnikove, sazvani prednjački zbor žena odlučio je naime pre dve godine da se uvede za sve ženske vežbačke kategorije ČOS takozvani ispit sposobnosti, na osnovu kojih sve članice, naraštaj i ženska deca dele se u nekoliko velikih razreda, prema njihovom znanju. Ispiti o sposobnosti bili su prvi pokus da se napusti dosadašnji način takmičenja u višem i nižem odjeljenju, te izgleda, da su češkoslovačke Sokolice s njim više zadovoljne. Zato će imati savezni ženski prednjački zbor na svojoj sednici od 19. i 20. o. m. prilike da taj, do sada samo privremeno zavedeni način, definitivno potvrdi i time zavede u Sokolstvo. Do danas ispit su održani već 1931. i 1932. godine. Razume se, da svaka nova stvar polako prodire, ali ipak možemo da kažemo, da je već preko polovina društava zaverovali novi način takmičenja kod članica, a i kod ženskog naraštaja i dece radi se da se to svuda zavede. U 1932. godini članice su se takmičile za novu raspodelu u 1661. društvo, i to u veoma lepotu broju njih 24.005. Za naraštaj sproven je taj novi način u 1390. društava, a za decu u 1494. društva. Broj naraštajki iznosi je 14.865, a dece 47.750. Kod članica vrši se na osnovu takmičenja raspodela na pet skupina, kod naraštajki na četiri, a kod ženske dece na tri. Razlika među starim i novim sistemom u tome je, da takmičarke saznavaju za propisane vežbe tek u tednu pred samim takmičenjem, nikako, kao što se je to dosada dešavalo, da su takmičari znali propisane vežbe već godinu ili bar po godine pre samih takmičenja. Time se postizava, da se takmičarka za propisane vežbe mora pokazivati jedno izvesno osnovno znanje, stečeno u toku istražnog vežbanja. Ovakva spremna u vežbanju može da se postigne, razume se, samo posle višegodišnjeg, neprekidnog sistematskog i svestranog vaspitanja tela. Novim sistemom postizava se dakle, da moraju sve članice imati jednu naročitu spremu u vežbanju, kojom mogu da uspešno izvode za njihovu grupu propisane vežbe, što povoljno upliva na harmoničan razvitak njihovog tela, nadalje, što su time sve članice-vežbačice podvrgnute svake godine internim takmičenjima, propisanim župskim, društvenim i okružnim takmičenjima, danas kod češkoslovačkih Sokolica sve sestre moraju svake godine da polože ispit sposobnosti, nakon koga se onda za narednu godinu razvrstavaju po grupama, koje odgovaraju njihovom znanju. Pozitivna strana ovog načina već se vidi što je u dobroj polovini društava ČOS položilo ispit sposobnosti preko 24.000 sestara i mnogo hiljadu ženske omladine, dok broj takmičarski pre, po starom sistemu, nikada nije bio veći od par tisuća takmičarki iz svih kategorija.

Važnost naraštaja za Sokolstvo

U jednoj sokolskoj župi u Češkoslovačkoj povela se diskusija, kako i na koji način te kojim sredstvima da se podigne naraštaj ne samo brojčano nego i idejno. Razume se, da je i ovom prilikom konstatovano, da na ovom moraju da radе svi sokolski vaspitni organi, tehnički i prosvetni. Dalje je konstatovano, da mnoga društva ne polažu apsolutno one važnosti na članjnicu, da je baš za vaspitanje naraštaja potreban najbolji prednjak, najbolja prednjačica, ako ne želimo da sav naš rad, bilo idejni, bilo tehnički, kod ove kategorije ne bude sasvim uzaduljan. Zato je na onom razgovoru zaključeno da se ponovo i to što češće pozivaju na župске konferencije sve vodnike i vodnice naraštaja, da se time ne samo postigne donekle jedinstven postupak pri vaspitanju u pravu.

(Nastavak sa 1. str.)

svoja slobodna pravila, kojima se s radošću pôdvrjava. Narod, vaspitan u sokolskom duhu, treba da se pouzda samo u sebe, da živi u nadama na svoju bolju budućnost, a to uz uverenje, da tako vaspitanom narodu ne može nikao osporiti pravo pobede nad celim svetom. Genijalni osnivač Sokolstva pokazao je svome narodu u najteže dobi njegovog političkog propaganja put, kojim ima da kroči, ako hoće da spasi samog sebe te da svojom delatnošću zauzme časno mesto među slobodnim nacija celog sveta.

Po Tiršu namicala se potreba rege-

nacije čitavog naroda da se može

ksi, već da se i svi vaspitni organi među sobom upoznaju te zainteresuju za neke u praksi već prokušane metode i načine naraštajskog uzgoja.

Silne vesti iz češkoslovačkog Sokolstva

Na inicijativu Češkoslovačkog amaterskog atletskog saveza zaključilo je starešinstvo ČOS, da će i Sokolstvo sudjelovati naredne godine u Masarykovim igrama u proleće i u Tirševim igrama u jeseni, koje će se održati, kao i ove godine, na Tiršev rođendan u Pragu. — Muzika brata Ladislava Prokopa svečane igre „Tiršev“ sancijski su vaspitnici svedočili u svesokolskom sletu u Pragu ičići će za klavir u nakladi ČOS ako se javi dostatan broj interesentata. — Pri muškom načelništvu ČOS osnovana je komisija za letovanje. Dosada je ovakva komisija postojala samo pri ženskom načelništvu, koje je u ovom pravcu priredilo već nekoliko stručnih tečajeva za vodnike letovanja. — Kako javlja bilten ČOS, govoru se, da će XIII. Olimpijada ipak biti održana u Pragu istovremeno sa XI. svesokolskim sletom. — Sokolsko društvo na Višogradu u Pragu proslavilo je ovih dana svečano polaganje kamena temelja za svoj Sokolski dom. Ovo društvo dalo je Sokolstvu poznate sokolske radenike braću: dr. Karel Helera, bivšeg potstarešinu ČOS, koji je umro pred par godina, i Agu Helera, današnjeg načelnika češkoslovačkog Sokolstva.

Uzor čoveka — Sokola

Brat Tomáš Horžava, profesor u Rozstani na Moravi, poklonio je za zidanje Sokolskog doma svom sokolskom društvu 20.000 koruna a za druge kulturne svrhe oko 30.000 Kč. Ove svote po sebi nisu tako velike, ali postaju ogromne, ako pomislimo, da je brat profesor ovu sumu pristedio u toku godina svoje službe od svojih redovnih prinađelnosti, ne imajući nikačnih drugih prihoda, niti ma štete. Ovaj idealista nije stedio za to, da se jednom koristi ovim novcem, nego da ga pokloni u nacionalne svrhe. Narod, koji ima u ovim teškim danima još uvek ovako idealnih boraca, nikako ne može propasti. Svetao primer, u koji se treba ugleđati.

Veliki uticaj praškog sletova na poljske Sokole

Velika je šteta, da poljska vlada nije dozvolila većem mnoštvu poljskih Sokola i Sokolica da podu na svesokolski slet u Prag. Bilo je poželjno, da bi poljski svesokolski slet video onoliko poljskih Sokolova kao jugoslovenskih, da se tako sami uvere o pobedonošnosti sokolske misli, izražene baš u vežbama na sletu. Isto vremeno bili bi poljski Sokoli i Sokolice imali prilike da i oni nastupe u mnogo većem broju. Da je opet na drugoj strani svesokolski slet medju Poljacima uzbudio ogromno zanimanje, poznato je već iz njihovih sokolskih novina. Njihov Savez zaključio je da izda i jednu brošuru o sletu, i to baš iz propagandnog razloga. Zato je ovih dana izdata knjižica „IX. všešlovenski zlet Sokolstva v Pradze 1932., u kojoj su većim perom prikazane sve praške svećanosti tako, da svaki čitalac može da stvari o sletu potpuno jasnu sliku. Najtačnije opisani su sami nastupi na sletu, gde naročito imponuje braća Poljaciima apsolutna tačnost i funkcionalnost čitavog sletskog aparata, od vode pa sve do poslednjeg vežbača, bilo je redova članstva, naraštaja ili dece. Razume se, da su izvestio podvrgli kritici i nastupe ostalih slovenskih Sokolova te su naročito oštro kritikovali poljske članove, čije su proste vežbe bile zbilja ponešto suviše dugačke i stoga do sadne. Zadovoljni su bili s nastupom poljskih Sokolica, koje zaista u poslednje vreme pokazuju dosta velik napredak.

(Nastavak sa 1. str.)

da održi u borbi za opstanak, u životu, da se razvija, da bi postigao najviše ciljeve. U ovoj Tirševu concepciji nazire se i nauka Darvina: borba za život kao načelo, koje jamči postepeni razvitak. Sva živa bića sposobna su za promene; nove mogućnosti pruža za spomenute izmene po Darwinovoj nauki sami borbi. Tirš priklanja se — po uzoru mnogih drugih misililaca (Marks) — k sociološkom naziranju o borbi za život i razvoj naroda i ljudstva te kaže: „Sva istorija, i stvarstvo općenito i ljudstva posebice, većita je borba za opstanak i život; nijedna pa ni najslavnija prošlost, već samo zdravlja i radnina sadašnjost ujemajuće budućnost naroda.“ Borba za opstanak i život

SOKOLSKI GLASNIK

vot u prirodi je vrhovni zakon te znači, da vazda mora propasti onaj deo, koji se suprotstavlja celini te ju ugrožava, a da će se održati i razvijati samo ono, što je sposobno za daljnji život, za daljnji razvitak. Borba za život, sve opća borba prirodi je zakon, ali je i uzajamna pomoć za progresivni razvitak vrsta mnoga važnija i od same borbe. (Kropotkin). Tirš nije bio nikako zagovaratelj srove sile i materije, nego je i u borbi za život čvrsto verovao u ljubav kao princip, koji vodi sav život na zemlji. Dok je Darwin u svom shvaćanju srove borbe i nasilja tvrdio: „Sila kroči ispred pravde“, Tirš tvrdi, da nikako ne može da odlučuje samo broj i kaže: „čim manji je naš broj, tim više se računa na svakog pojedinca između nas.“ (Nastavice se.)

Jedna svelta pedeset-godišnjica

Pedeset godina, punih neumornog i obilnog sokolskog rada i sokoščavanja navršio je 23. oktobra o. g. brat Dimitrije Petrović, starešina Sokolske župe Osijek. Već u mlađim godinama, zahvaljujući se je velebnom Tirševom naukom predanog rada i službe narodu,

Osijek, posvećujući svu pažnju i tehničko-vaspitnom radu. Uvek na dobrobiti sokolskog visini, žrtvujući sve svoje slobodno vreme i darežljivom rukom materijalno ga pomažući, predano radi na ostvarenju najvećih ideala Sokolstva.

U čast te godišnjice svoga starešine uprava Sokolske župe Osijek, da mu oda dužno priznanje, održala je dne 22. oktobra o. g. svečanu sednicu, kojoj su prisustvovali članovi uprave župe i članovi obeju sokolskih društava osječkih. Brat Dragutin Retl, i zamjenik starešine pozdravio je toplim govorom slavljenika, izneo njegove zasluge na polju Sokolstva i zaželeo mu još dugi i plodnog predanog rada na sokolskom polju. Tomu je zgodom predana uspomena obliku spomenice, ukoričene u kožu. Spomenica je veoma ukusno izrađena u divnim narodnim motivima, a delo je slikara, brata Ljudevita Šterljajna. Spomenica glasi: „Povodom pedeset godišnjice od rođenja u čast obilatog sokolskog rada i neumornog sokoščavanja svome starešini Dimitriju Petroviću ovu uspomenu posvećuje Uprava Sokolske župe Osijek“ i potpisana je od svih članova uprave župe.

Bratu starosti M. Petroviću klijemo: Na mnogaja! Zdravo!

Male vesti

Zupa Sarajevo pod predsedništvom člana saveznog načelnštva održala je prednjačke ispite 29. i 30. oktobra o. g. Za jednake ispite pripremaju se također i župe Skoplje i Tuzla.

Sokolsko društvo Varaždin na dan 17. decembra razvijeće svoju novu zastavu. Nj. Vel. Kralj blagovoleo se primiti krunstva zastave, pa varazdinski Sokoli za ovu svečanost spremaju naročiti program.

Sokolskoj župi Osijek Nj. Vel. Kralj podario je župsku zastavu, koja će se do godine u letu, uz priredbu župskog sletova, razviti na najsvetijem način. — Sokolska župa Osijek održaće u prvoj polovici decembra o. g. zbor svih svojih društvenih načelnika, na kojem će se raspravljati o programu rada za narednu godinu.

Tirš i Darwin

Prosimo vratiti vrlo zanimljivi i poučni članak br. V. Havlička, koji je objavljen u ovogodišnjem 7. broju „Sokolskog vzdjelavatelja“.

Medu njima ima uske veze. A veže ih u slučaju, jer u ovoj godini, kada je proslavljena 100. godišnjica Tirševog rođenja, pala je i 50. godišnjica Darvinove smrti.

Bilo je tri godine pre osnivanja Sokola — 1859 — kada je izšlo čuveno Darvinovo delo „O postanku vrsta“, koje je u intelektualnom svetu prouzrokovalo sličan prevrat, kao i Njutonova (Newton) nauka o privlačnosti zemlje. Darwin je u suprotnstvu s općim naziranjem, da su pojedine vrste živih bića bile stvorene već kao takve, i protiv stanovišta katoličke crkve dokazivalo, da čitavo stvarstvo potiče od najviše šest vrsta. Današnji veliki broj vrsta po njegovom tvrdjenju stvario se putem varijacije, t. j. time, da svaki član, kao i deo stvarstva, tekom svog života prima u sebe stalno novo i time se menja, a dalje ujedno putem mutabiliteta, t. j. aklimatizovanjem tlu, podneblju i t. d. Ovako stecene osobine prelaze ona na potomstvo. Opstanak i usavršavanje vrsta vrši se također i putem prirodnog izbora, t. j. traženjem najboljeg samca ili samice, najpodesnijih životnih prilika i slično, a ujedno i borbotom za život, u kojem pobedjuju samo jači, usavršeniji i sposobniji za život. I Darwin je dopunio ovoj naučnoj teoriji i detaljnije rasporedio.

Upozoravamo, da se neće smeti vršiti nikakovo smučarsko župsko takmičenje, koje se pravodobno ne prijavi Savezu.

što zajedničko s učenjem Darvina. Tirš je s osobitom važnjom prostudišao ne samo Darvinovu knjigu „O postanku vrsta“, već i drugo delo Darvina. O izražavanju duševnih dojmova, a rezultate do kojih je došao upotrebo je i na polju filozofije i na polju estetike.

To, da je odmah prihvatio novoj onda da izvesne mere nauci zablude i otpadništva, te da je u njih pronašao duboku filozofsku jezgru, pokazuje binarnu i dubinu njegovog genija. Ali to je ujedno i dokaz njegove genijalnosti, da nije stepo podlegao ovoj naučnosti nego da ju je organički pripojio svojim antičkim idealima i idejama domaćih čeških misililaca i duhu češke tradičije.

Darvinova nauka svojim posledicama otvorila je vrata proučavanju starih filozofskih problema, ali i njihovog rešenja. Pitanje odnosa čoveka prema prirodi, realizma prema idealizmu, vitalizmu, prema pitanju odnosa sile i prava, napretka i konzervativizma, individualizma i kolektivizma, socijalnim problemima — sve je to kao za-metak sadržano u Darvinovom nauku.

Filosofski, narodno gospodarski i socijalni smerovi, koji su proistekli na osnovu jednostrane razumevanog darvinizma, u velikoj mjeri pripremili svetski rat. Ali na drugoj strani darvinizam po Tiršu, izrađen po Sokolstvu za Slovensko, pomogao nam je da u svetskom ratu, ne samo nismo propali, već da smo iz njega izšli i kao pobednici.

Darvinova misao borbe za život i misao prirodnog izbora usvojili su pre svega nemački filozofi, a delomice i engleski, da bi mogli s njom stvarati filozofiju moći i sile. Take je npr. Tille zabacivao hričanski humanitet, jer da slabiji čovečju rasu i omogućava mnogočinje bednika, bolesnika i nemoci. Osmond, mesto socijalne grozote i bede, gde umire tisuće bednika od glada, bolesti i zime, naziva Englesku narodnim zdravilištem, jer da se tamo sakuplja sve što je valjano i time da se engleski narod čisti od svojih bolesnih sastavnih delova. Ničevo je moral slika, ne pravednost i pravo. Hričanstvo mu je moral sužnjeva. Plec smanjivo je vratilo pravilnu higijenu rasa, nazvana izbornu, koja počinjava na sistemu slobodne konkurense. Ima se podupirati samo jake, jer očuvanjem slabih ugrožena je rasa. Preporuča rat, u kojem moraju sudjelovati svi, a u kojem će propasti svaki slab. Njemu je rat proces očišćenja rasa. Brak se ima dozvoliti samo zdravim i jakim osobama. Svako rođeno dete ima da se pregleda, a nije li dovoljno zdravo i jako, neka ga se ubije morfijem. Venčanima treba lekarski odrediti broj dece, koju mogu imati, kao i vreme, kada mogu da oplodjuju i radaju. Prekoracanje ovoga imalo bi se kazniti, i dete rođeno protiv zabrane imalo bi biti ubijeno. Hajkraft opet hvali zarazne bolesti.

Sednica izvršnog odbora Saveza SKJ

Naredna sednica izvršnog odbora Sokola kraljevine Jugoslavije sazvana je za dan 14. novembra. Na dnevnom su redu razna pitanja sokolske organizacije.

Poziv!

Braća i sestre župski načelnici, načelnice i prosvetari mole se, da uređništu Istarske održat će pošaljite svoje fotografije u sokolskoj odori.

Uredništvo

sti: tuberkulozu, alkoholizam i druge, jer da čiste rasu i izdvajaju iz nje slabiće. Pijanstvo je za rasu dobroćinstvo, jer da prouzročuje neplodnost i time ograničava nasledivanje bolesti kod potomstva. Amon također smatra bedu i umiranje besposlenih, siromašnih te zločinaca kao korist za čovečanstvo, jer da se time oslobođa života nesposobnih pojedinaca. Erenfels htio je da pripusti u brak samo izabrane muževe i žene, a ostali muškarci imali bi se zadovoljiti samo od države zdravstveno i stručno odgojenim heterama. Angel, admirал Mahan, profesor Spenger Vilkinson, general Horner Lea, Hegel, Vajsman, Klaus, Wagner, Kosman i cela vrsta drugih misilaca, pisaca i vojničkih stručnjaka zamišljala je daryvinizam kao načelo sile i biološku potrebu ratovanja. Moltke je proglašio da bi čovečanstvo bez rata, koji ne daje čovečanstvu da miruje i ne radi, ovo propalo. Spis Šalmajera, koji je u ovom smislu zamislio Darvinovu nauku, dobio je u Nemačkoj godine 1900 prvu nagradu.

Ne oseća li se iz toga ideja pan-germaničkog militarizma, koja je svetu nametnula četiri godine strašnog ratovanja i još danas nedokončanu vrstu godina epidemijске demoralizacije i gospodarske propasti?

Tirš pak potpuno je drugačije shvatio Darvina. Primo je njegov nauk o borbi za život, nauk o postepenom razvoju živila i o povezanosti čoveka s ostatim živim bićima, te je tome dao svoj filozofski izraz u svom sokolskom evandelju: Nas zadatka, smer i cilj, u kojem kaže: »Citava istorija, bilo stvarstva uopće ili čovečanstvo posebno, znači borbu za život i opstanak, u kojoj propada ono što nije sposobno za daljnji život što je na štetu celine.«

Tirš je Darvinovo poimanje o borbi za život produbio sa zahtevom moralnog i duševnog takmičenja. Ne samo gruba fizička sila tela, već nam je pre svega potrebna moralna snaga i duševna jakost! Boriti se i takmičiti se istovremeno u telesnim, duševnim i u moralnim vežbama. Sokolstvu nalaže Tirš: da ono mora očuvati svoj narod pri onom telesnom zdravlju i zdravlju duše, da ih ne može nijedno зло da površi. I dalje kaže: »Nijedna vanjska sila, nijedna materijalna ni gruba fizička sila ne može da uništi narode same po sebi, dok se njihov život razvija u svetu pravde, dobra i napretka, jer su kao sunčani krize koje ne mogu da unište nikakve sile tame.« Tako je time i pri Darvinovoj nauci upotrebio grčku ideju kalokagatije, ideju lepoga i dobrog.

Iz Darvinove teorije o borbi za život proizlazi, da se u toj borbi niko ne brine za dobrobit drugoga, nego na protiv svaki nastoji da iskoristi drugoga, ne obazirući se pri tome na nesreću drugoga. Dakle, u toj nauci vidimo 100% egoizam, dok Tirš zabacuje egoizam i propoveda: Pojedinac ništa, celina sve. Tirš traži uzdržljivost od bezobzirne sebičnosti, bratsku uzajamnu pomoć s geslom: Jedan za sve i svih za jednoga!

Tirš je primio također Darvinovu nauku o usavršavanju svih bića i o stalnom razvoju. Ali dok Darwin tvrdi da svako biće samo teži za tim da bude usavršenije, što vodi napretku, Tirš kaže: »Gde god smo i u čemu god smo već napredovali neka nas ovo ne zadržava da ne razmišljamo i tražimo dalje, da nema možda još i nešto drugog što je još bolje od postignutog. Većito kretanje, većito nezadovoljstvo. Gde je zastoj tamo je smrt, jer samu radom živimo.«

Tirš nije verovao u laku i jeftinu pobedu. Pisao je: »Sama fraza, da pravda mora pobediti, neosnovana je i naivna, jer se istorija naroda ne vrši ovako jednostavno i dobromišljeno.«

Interesantno i originalno je Tirš aplicirao Darvinovu teoriju o borbi za život na rešavanje problema malih naroda. Darvinova teorija sama po sebi nije davana malim narodima osobitih izgleda, jer Darwin sam piše, da stanovnički manje zemlje obično podležu stanovnicima veće zemlje, u kojoj živi više različitih elemenata, pa u njoj potrebujemo veće vrste, nego je to u malim zemljama. Ali se Tirš nije dao time zavesti te je postavio načelo: »Duh nad brojem.« Čim manji je naš broj, tim više se računa na svakog od nas. Čim manji je koji narod, tim više mora da bude usavršeniji svaki njegov pripadnik nego li je to pripadnik velikog naroda.«

Ima još ceo niz Tirševih misli, u kojima možemo da sledimo osnovu Darvinovog nauka, ali već iz navedenih primera možemo da prosudimo, u koliko je Tirš drukčije, slovenski i čovečanski, razumeo Darvinov nauk od nemačkih propagatora ratnog i diktatorskog besa. Iz Tirševih darvinovskih misli otečeva grčki duh, oseća se dubina Komenskog, humanitet Palackog i konstruktivna naprednost Havelička. Tiršu pripada zasluga, da je na svojstven način u svom narodu popularizirao Darvinov nauk, tada revolucionaran i usadio ga u češku dušu. I baš ova činjenica znači sreću po češki narod, jer se je narod muževno pripremio za borbu, a da pri tome nije sišao s puta humaniteta.

Saradnja prosvetnih i tehničkih odbora

Naše Sokolstvo je tako složena organizacija, da ona u sebi sadrži mnogo atributa, koji obuhvataju sve korisne grane našeg društvenog i narodnog života. I baš radi te svoje složenosti i radi svoga velikog obima Sokolstvo je i podjeljeno na mnoge otseke, da bi se poslovni, koje ono previda, što bolje i efikasnije srušavali. Predviđeni su našom sokolskom organizacijom mnogi otseci (odbori), koji imaju za zadatak da izvedu sve one radnje, koje im na meće organizacija odnosno pravilnik. Na taj način Sokolstvo svojom, donekle, dekoncentracijom omogućuje da se naša sokolska ideologija što brže i jače širi i u isto vreme, ovakvom podelom rada Sokolstvo omogućuje potpuno ostvarenje svojih smerova i ideja.

Ali u celom ovom sklopu sokolskom moramo naročitu pažnju обратити našim prosvetnim i tehničkim odborima, jer su oni ti glavni stubovi na koje se naslanja ceo sokolski teret. Da li će i u koliko uspeti sokolska misao najviše će to zavisiti od shvatanja i akcije sokolskih prosvetnih i tehničkih odbora. S toga se njihova saradnja neminovno nameće i jedan je od prvih uslova, da Sokolstvo uspešno sebi prokrči put.

Nažalost, mi još ne možemo potpuno konstatovati da su sve naše sokolske jedinice sproveli ovu saradnju. Naprotiv, kod mnogih još prosvetni i tehnički odbori idu u raskorak. A gde je tako, tu nema ozbiljnog rada ni nađa da prosvetari budu još i dobri vežbači-tehničari, a tehničari još i dobri prosvetari, dotle se neće potpuno uspeti. S toga nam se baš i nameće ovo pitanje sadanje prosvetnih i tehničkih odbora, kako bismo jedanput imali usredstvene snage na procvit i na predak Sokolstva.

Ne razumemo neke sokolske jedinice kod kojih ne samo što nema saradnje nego se tehnički i prosvetni odbori progone o kompetenciji, i ako je to organizacijom točno predviđeno, stvarajući često nepotrebne raspe, a sve na štetu opće sokolske stvari. Do ovako neželenih sudara dolazi najčešće radi nedovoljnog shvatanja sokolske ideologije jedne i druge strane. Jer kod onih, koji su tu ideologiju već proučavali i s njom se saživeli, neće se dogoditi nikakvi incidenti i nesporazumi već naprotiv, kroz njihov rad proučavajuće čisto bratstvo i nesrećna sokolska ljubav.

Da bi se ova saradnja prosvetnih i tehničkih organa do kraja sprovela, potrebno je da i jedni i drugi produz kroz sokolsku prosvetu i tehničku školu, potrebno je da su i jedni i drugi stalno kroz sokolanu, logore i t. d. i da studiraju i posmatraju sokolski život, te da se s njim srode i u njemu se užive. Kad budu sve to točno izvršavali onda će im se pitanje saradnje samo nametnuti, a od kolike je koristi ta tako dobijena saradnja, već smo dovoljno istakli.

Nigdje se nije tako lepo manifestovala ova saradnja, kao na Saveznoj prosvetnoj školi u Novom Sadu od 7 do 15 avgusta 1932 godine, gde je od 60 učesnika bilo skoro polovina tehničara, a ostalo prosvetara. I jedni i drugi su bili ozbiljno shvatili da su se tu iskupili po jednom ozbilnjom poslu, gde je saradnja jednih i drugih bila tako očigledna, pa sledstveno tome i veoma korisna za naše Sokolstvo. To se naročito jasno primetilo prilikom završetka škole, u kojoj je vladala takva jednodušnost i bratska i sestrinska solidarnost, da su svi učesnici bili zapojeni jednim snažnim solidarnim sokolskim duhom, koji su vi odneli, da ga prenesu na svoje jedinice sa željom da jedanput prosvetni i tehnički odbori nadu svoj pravi put ka duhovnom i telesnom usavršavanju našega Sokolstva.

Prof. Dura Mrvaljević — Negotin.

Smučarski takmičarski red

Upravo ovih dana izšao je iz štampe »Smučarski takmičarski red«. Knjižica se naručuje kod načelnštva Saveza SKJ u Ljubljani, Narodni dom, uz cenu od 5 Din po komadu; s poštarnom 6 Din. — Po nekoliko primera knjižice poslano je i župskim izvestiociima kao i načelnicima društava, kod kojih mogu također da ga nabave sva braća i sestre.

Trezvenost

Primamo od Jugoslovenskog saveza trezvenosti:

Za veću potrošnju grožđa i voća

U našoj se državi već godinama poslušava pomoći vinogradarstvo i voćare. Naročita pažnja posvećuju se onim krajevima koji žive od vinogradarstva i aparata, no jednom učinkovite investicije isplaćuju se pristojno kako to najbolje pokazuju primer Švajcarske i Nemačke. I u nas mnogi polagano prelaze na bezalkoholnu preradu, no zbog nedostatka kapitala potrebnog za veće investicije i današnjih teških ekonomskih prilika ta prerada još nema naročitog značaja i moći će tek polagano da se razvija.

Međutim postoji jedan jeftin i lagan put da uvećamo potrošnju naših vinogradarskih proizvoda, a to je smisljena propaganda za što veću potrošnju svežega grožđa i voća. Veliki deo naše potrošačke publike smatra još i danas grožđe i voće tek dečjom poslasticom, ne ceni mnogo hranjivu i zdravstvenu vrednost — i slabu ga kupuje. U nas n. p. radnici troše oko 5/4 manje voća nego radnici u Nemačkoj, gde je voće znatno skuplje. Isto tako sami vinogradari nisu dovoljno upućeni o vrednosti svežeg i sušenog grožđa i voća, i o načinima pakovanja, sušenja i transporta. I tu je već nešto učinjeno, no još uvek se u toj stvari otvara široko polje rada poljoprivrednim školama i organizacijama, zadružarstvu, narodnoj prosveti, štampi i trezvenjačkom pokretu. U stranom svetu uživa naše grožđe i voće, sveže i sušeno, lep glas. Prošle godine izvezli smo oko 6.600 vagona grožđa i voća i voćnih proizvoda. Međutim potrošnja u zemlji još uvek je i suviše mala. I za vas vredno je da gosp. Leon Douarche, predsednik Internacionallnog biroa za vino u Parizu rekao za Francusku: »Kad bi svaki Francuz pojeo godišnje 30 kg grožđa, što ne pretstavlja nikako teretanu količinu, francuskom vinogradaru bilo bi odmah pomognuto.« Država je pomogla vinogradare, uvedenjem vina u vojsku, još više bi mogla da pomogne vinogradarstvo i voćarstvo uvođenjem grožđa i voća u vojsku, u državne vaspitne ustanove, u kaznevine zavode, bolnice i t. d., a bez stete

Ovi načini prerade grožđa i voća zahtevaju priličnu spremu, i s početka nameću troškove oko novih uređaja i aparata, no jednom učinkovite investicije isplaćuju se pristojno kako to najbolje pokazuju primer Švajcarske i Nemačke. I u nas mnogi polagano prelaze na bezalkoholnu preradu, no zbog nedostatka kapitala potrebnog za veće investicije i današnjih teških ekonomskih prilika ta prerada još nema naročitog značaja i moći će tek polagano da se razvija.

Međutim postoji jedan jeftin i lagan put da uvećamo potrošnju naših vinogradarskih proizvoda, a to je smisljena propaganda za što veću potrošnju svežega grožđa i voća. Veliki deo naše potrošačke publike smatra još i danas grožđe i voće tek dečjom poslasticom, ne ceni mnogo hranjivu i zdravstvenu vrednost — i slabu ga kupuje. U nas n. p. radnici troše oko 5/4 manje voća nego radnici u Nemačkoj, gde je voće znatno skuplje. Isto tako sami vinogradari nisu dovoljno upućeni o vrednosti svežeg i sušenog grožđa i voća, i o načinima pakovanja, sušenja i transporta. I tu je već nešto učinjeno, no još uvek se u toj stvari otvara široko polje rada poljoprivrednim školama i organizacijama, zadružarstvu, narodnoj prosveti, štampi i trezvenjačkom pokretu. U stranom svetu uživa naše grožđe i voće, sveže i sušeno, lep glas. Prošle godine izvezli smo oko 6.600 vagona grožđa i voća i voćnih proizvoda. Međutim potrošnja u zemlji još uvek je i suviše mala. I za vas vredno je da gosp. Leon Douarche, predsednik Internacionallnog biroa za vino u Parizu rekao za Francusku: »Kad bi svaki Francuz pojeo godišnje 30 kg grožđa, što ne pretstavlja nikako teretanu količinu, francuskom vinogradaru bilo bi odmah pomognuto.« Država je pomogla vinogradare, uvedenjem vina u vojsku, još više bi mogla da pomogne vinogradarstvo i voćarstvo uvođenjem grožđa i voća u vojsku, u državne vaspitne ustanove, u kaznevine zavode, bolnice i t. d., a bez stete

za potrošače. Već je ranije bilo govor o dvostrukoj koristi ovakovih nastojanja.

Potpisane organizacije odlučile su da svim pogodnim sredstvima i načinima razvijaju propagandu za naše grožđe i voće. Ta propaganda vršiće se u prvom redu priređivanjem predavanja o zdravstvenoj koristi grožđa i voća u školama i narodu, priređivanjem uzornih izložbi grožđa i voća, predavanjem ostalih pogodnih mera, da se za naše grožđe i voće stvari što širi krug potrošača u našoj zemlji i da svet o važnosti voća za dnevnu ishranu prodre u najšire slojeve naroda. Uvođenje voća za redovne obroke u vojsku, bolnice i vaspitne ustanove smatraće se jednim od najvažnijih ciljeva ove akcije. Isto tako će ova akcija ići za tim da se svežem grožđu i voću, kao i njihovim bezalkoholnim prerađevanjima, osiguraju najveće olakšice u pogledu prevoza, prodaje i trgovine u samoj zemlji, kao i u pogledu izvoza u inozemstvo.

Upućujući ovaj apel čitavoj našoj rodoljubivoj javnosti, očekujemo, da će nas u ovoj akciji potpomoći naročito lečnici, svećenici i učitelji, vinogradari i sve vinogradarske organizacije, kojima je stato da naše vinogradarstvo i voćarstvo reorganizovano na savremeniju osnovu, opet procveta na korist krajeva koji žive od te proizvodnje i na korist celokupne naše privrede u narodnog zdravlja.

Beograd — Zagreb — Ljubljana — Split — Sarajevo, oktobra 1932.

Jugoslovenski savez trezvenosti (Zagreb), Savez trezvene mladeži (Beograd), Protialkoholna zveza »Sveta vojska« (Ljubljana), Klub jugoslovenskih lječenika (Zagreb), Glavni savez srpskih zemljoradničkih zadruga (Beograd), Središnji savez hrvatskih seljačkih zadruga (Zagreb), Kmetijska družba (Ljubljana), Zadržuća zveza (Zagreb), Zadržuća zveza (Ljubljana), Zveza slovenskih zadrug (Ljubljana), Zadržuća matice (Split), Hrvatsko gospodarsko društvo (Zagreb), Srpsko poljoprivredno društvo (Beograd), Glavni savez srpskih zemljoradničkih zadruga — filijala Zagreb, Savez srpskih zemljoradničkih zadruga (Sarajevo), Sadarsko in vrtnarsko društvo (Ljubljana).

FIZIČKO VASPITANJE U JAPANU

U brnskim »Lidovim Novinama« nalazi se veoma lep članak o stanju telesnog vaspitanja u Japanu. Iz njega razabriemo, da je u ovoj državi na Istoku telovežba zavedena po svim školama, i to počev od prvog razreda djece, obligatno u određenom broju časova sedmico. Dugo vremena trebalo je, dok je uspelo da se uvede telovežbu, laku atletiku i igre u devetičke škole, ali danas telesno vaspitanje sprovadja se i tamo posve po određenom načinu načrtu i to veoma rigorozno i savesno. Pored telovežbe u muškim školama podučava se boksanje vojne vežbe, gadanje s puškom, mačevanje i t. d. U svim srednjim i učiteljskim školama telesno vežbanje tvori deo naставnog plana, te su određene naročite vežbe za sve pojedine razrede tako, da se time postigne što harmoničniji razvitak tela. Kao osnova telesnog vaspitanja po zakonu iz 1926 godine zaveden je za telovežbu švedski sustav, ali posljednjih godina mnogo se javlja interesovanje i za vežbanje na osnovu sokolskog telovežbačkog sustava. To nam pokazuje i činjenica, da su ove godine na svesokolskom sletu u Pragu izaslanici japanskog prosvetnog i vojnog ministarstva do tančina proučavali sav sokolski telesnovaspitni sistem, prikupili sva književna i druga pomoći te ih poneli u Japan. Naročito važnu zadaću imadu po japanskim školama školski lečenici u pogledu pregledavanja školske dece, odnosno utančenja učinka telesnih vežbi na njihovo telo. Broj školskih lečara ogroman je te ih je danas preko 30.000.

FRANCUSKI VOJNI LIST O TIRŠU

»La Frans Militer«, vojni list ministarstva vojske u Francuskoj, doveo je na sam dan rođenja Tirša na vidom mestu jedan članak o tvorecu Sokolstva, nazivajući ga »stvarateljem neodoljive narodne sile bez ikakvog naoružanja«. U navedenom članku kritično je promatran sav sokolski rad u bivšoj Austriji, pre i za vreme rata, dalje sav ogroman uspeh Sokolstva pri stvaranju češkoslovačke države i t. d. Članak završava sledećim rečima: »Zar baš Sokolstvo ne pokazuje, da je bezbednost nar

Rosija - Fonsier • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

Proslava 50-godišnjice narodne pobeđe u Splitu. Pred 50 godinama sjajnom pobjedom na općinskim izborima pala je uprava općine Splita u narodne hrvatske ruke, i 9 novembra 1882 bila je ustanovljena prva hrvatska općinska uprava.

Prelaz općinske uprave iz italijanskih odnosno italijanskih u nacionalne hrvatske ruke znamenit je događaj u nacionalnom životu grada Splita, koji je kroz vekove diosa hrvatskom i slovenskom dušom, a koji je već pred tisuću godina bio centar hrvatske države, te prve jugoslovenske državne tvorevine, a pred četiri stotine godina bio i prvi žarištem narodne književnosti i umetnosti.

U isto vreme pred sedamdeset godina, t. j. dne 30. septembra 1862, pada još jedan važan datum u historiji Splita, a to je osnivanje »Narodne slavjanske čitaonice«, kao prvog udruženja narodnjaka i »Slavjanskog napredka«, kao pretežno udruženje pučana. Ova dva društva bila su žarišta nacionalne svesti, gde se je organizovalo, vodio i upravljalo narodni preporod, koji je urođio tako sjajnim pobedama našu narodnu svesti, a koje su pobede istovremeno dale potstrek, snage i borbenosti i ostalim našim općinama duž čitave naše Dalmacije, Hrvatskog Primorja i Istre.

Jubilarni kongres Jadranske straze u Skoplju. Jadranska straža izabrala je za svoj treći kongres, kojim ujedno proslavlja i desetogodišnjicu opstanka, staro Dušanovo Skoplje. Time ujedno hoće da proslavi i 20-godišnjicu balkanskog rata i oslobođenja Skoplja, koje je nakon pet i po vekova opet palo u narodne ruke. Kongres, na kojem su učestvovali delegati i članovi Jadranske straže iz čitave zemlje, pretvorio se u značajnu manifestaciju narodnog jedinstva i u jaku manifestaciju za naš plavi, sunčani Jadran.

† Dr. Kamenko Subotić. Dne 14. oktobra umro je u Novom Sadu u 62 godini života, poznati pisac i dugogodišnji arhivar i bibliotekar Matica srps-

ske dr. Kamenko Subotić. Kroz dugi niz godina bio je pokojnik odličan novinar i publicista, koji je gajio osobito prijateljske veze s braćom Čehoslovacima. Pored njegovog rada na znanstvenom polju, radio je i na belestričkom. Postigao je vičih uspeha osobito kao dramatik.

U Danskoj oživovorene Anderse-nove priče. Nema skoro inteligenta, a danski skoro ni deteta, koje ne bi znalo za poznate priče čuvenog omladinskog pisca Danca Andersena. U Danskoj proslavljuje svake godine na vanredan način dan rođenja tog velikog Danca, čije je ime poznato svim kulturnim narodima. Svečanost se sastoji u tome, što se pripreduju povorki, u kojima nastupaju ljudi u krojevima i odelima u ulozi glavnih lica Andersenovih priča. Razume se, da je taj dan ujedno i najveći praznik danske omladine.

Bugarski glas o jedinstvu Jugoslavena. U »Filozofskom pregledu« izrao je duži članak Nikolova, koji piše o jedinstvu Jugoslavena. U tom članku nazivlje Nikolov i Bugare Jugoslavima te kaže, da je danas svest o nacionalnom jedinstvu i u bugarskom narodu toliko ili još jača nego u Jugoslaviji i ako političari o tome još neće da znaju i čuju. Ali narod će poći svojim putem i osvanuće dan kada će biti ostvareno veliko jugoslovensko carstvo.

Otkriće spomenika palim legionarima u Pragu. U nizu proslava koje su održane 28. oktobra, na dan 14. godišnjice oslobođenja Češkoslovačke, obavljeno je i svečano otkriće krasnog spomenika palim legionarima. Na spomeniku koji nosi posvetu: »Prag svojim palim pobedonosnim sinovima i godine 1914—1918, uklensala su imena slavnih ratišta u Francuskoj, Italiji i Rusiji, te na svakoj od četiri strane je po jedna grupa figura legionara u bojni spremi i uniformi zemlje u kojoj su ratovali. Spomenik je izradio prof. Maržatka. Likovi su visoki po 2.70 m i stoje na postamentu visokom nešto preko 2 m. Nad čitavom grupom se diže u visinu 16 m visok monolit kao znak visine i veličine zahvalnosti Praša palim svojim sinovima, borce i junacima u velikoj borbi za oslobođenje.

ni prosvetari i sokolski predavači. Upozoravamo na ovo izdanie i našu braću društvene prosvetare s napomenom, da će i naš list, prema mogućnosti, doneti u prevodu nekoja od ovih predavanja, da na taj način s njima upozna naše članstvo i time pripomognе što dubljem poznavanju velikog Tirša.

NOVA KNJIGA O TIRŠU U NAKLADI ČOS

Češkoslovačka obec sokolska izdaje u vlastitoj nakladi sve Tirševe spise pod nazivom »Sokolski arhiv«. Dosada su izdane već tri knjige o Tiršu, i to u prvom redu njegovi spisi o Sokolstvu i telovežbi. Sadašnji, četvrti svezak, u isti mah je i prvi svezak Tirševih radova o umetnosti. Uvodne reči napisala je sama sestra Renata Tirševa.

Dom je podignut na najlepšem mestu, pored same škole na St. Sm. Dermu. Mesto visoko, zdravo, čisto i zaklonjeno od larme i prašine. Pored doma nalazi se uredeno letnje vežbalište, na kome su i dosad vežbali članovi i članice preko celog leta na žarkom suncu i cistom vazduhu. Svaki topili dan se koristi i vežba, ali, još malo pa će se preci u dom.

Zemljiste na kome se nalazi dom i letnje vežbalište, zauzima prostor od preko 4000 kv. metara. Opština beogradskog poklonila ga je Sokolu Beograd III. Pored toga dala je i svotu od dinara 250.000 za zidanje doma te mnoge radove na vežbalištu i oko doma. Ovaj gest Beogradske opštine zasluguje najveću hvalu, a Šoko Beograd III upisaće to zlatnim slovima u svojoj istoriji.

I među građanstvom je znatan broj dobrotvora, koji su pomogli, da ovaj kraj dođe do jedne ovako lepe sokolane, nasušne potrebe ovoga kraja, koja će služiti svima nacionalnim, kulturnim i humanim manifestacijama cele okoline.

Dosadašnji rad ovoga društva da je dovoljno garancije, da će u buduće još većim poletom i jačom voljom raditi na prikupljanju omladine i spremati je za uživljene ciljeve, za čest Kralja i otadžbine.

Neka braća iz Sokola Beograd III ovako ustrajno i voljno produže svoj započeti rad, pa će uskoro videti i plođa svoga rada, što će mu služiti na čast, diku i ponos.

U to ime neka Vam je, braće i sestre, srećan rad u novome domu!

— I-i.

IZ ŽUPSKOG TEHNIČKOG ODBORA

Posle sedmice društvenih načelnika osetio se intenzivniji rad kako je to načelnštvo župe na svojoj sednici konstatovalo na temelju dobivenih mesečnih izveštaja kao i referata pojedinih referata, koji su obišli društva. Prema tim izveštajima, društva su se povukla u vežbaonice, u kojima je otpočeo zimski rad, a to je redovan rad u održavanje tečajeva i priprema za saveznu izložbu, na kojoj mora biti tehnički rad i istorijat jasno prikazan.

SOKOLSKO DRUŠTVO BEOGRAD V

U svojim prostorijama u »Domu kulture« održaje društveni tečaj, koji vodi načelnica društva uz pomoć tehničkog odbora župe kao i uz pomoć starešinstva društva.

SOKOLSKO DRUŠTVO BEOGRAD VII

Ovo najmlade društvo s povoljnim uslovima za rad takođe je odlučilo da stvoriti vodnički naraštaj zbog čega i održaje društveni prednjački tečaj, na kojem takođe predaju članovi župskog tehničkog i prosvetnog odbora.

SOKOLSKO DRUŠTVO SMEDEREVO

Društvo održaje tečaj, koji je počeo 10. oktobra a završava 10. decembra. Na tečaju ima 10. slušalaca. Na tečaju predaju članovi prednjačkog zabora, prosvetnog odbora i starešinstva.

SOKOLSKO DRUŠTVO ARANDELOVAC

Putujući prednjački župe uz pomoć društvenih članova održaje prednjački tečaj. Na tečaju ima 16. slušalaca. Tečaj traje mesec dana.

SOKOLSKO DRUŠTVO POŽAREVAC

Društvo je ispitalo uslove za osnivanje čete u Botevcu. Te je uslove ocenio TO župe i predložio starešinstvu župe s molbom da se četa u Botevcu pripoji matičnom društvu u Požarevcu, a što je župsko starešinstvo i usvojilo svojim rešenjem od 15. prošlog meseca.

SOKOLSKO DRUŠTVO BEOGRAD III

Dne 6. o. m. društvo stupa u svoj dom. Istina on još ima nešto duga, ali može se reći, da je to prvi dovršeni sokolski dom kao vlasništvo sokolskog društva. Društvo će toga dana prirediti akademiju, da tako svečano obeleži stapanje u svoje društvene prostore. Nema sumnje, da je to radost i lepa uspomena za sve članstvo tog društva. Isto tako radosno je i načelnštvo župe sa tehničkim odborom, jer se tim obezbeđuje tehnički i ideološki napredak i razvitak Sokolstva odgovarajućim ritmom. Uzgredice napominjemo, da je beogradsko Sokolstvo za dve poslednjе godine podiglo četiri kompletna letnja vežbališta, da je izgradilo nekoliko domova, od kojih je najveći dom Sokolskog društva Beograd-matica, koji će po svome položaju, veličini i lepoti vežbališta biti među najvećim domovima u državi. Z. P.

SOKOLSKO DRUŠTVO VELIKO GRADISTE

Sokolsko društvo Veliko Gradište održalo je 23. oktobra javan čas u svojoj sokolani, za koji je gradanstvo pokazalo veliko interesovanje.

Čas je počeo u 3. čas, a završio se u 5. i po po podne. Nastupile su sve kategorije, i to s poželjnim uspehom: ujednačeno, tačno i s elanom, novim za našu varošicu. Brat prosvetnik Ilić u nekoliko reči zahvalio je gradanstvu na obilnoj poseti (oko 200) naglasiv, od kolike je važnosti i vaspitno nacionalnog značaja harmonisko fizičko i moralno razviće sokolske omladine pa je zatim brat starešina, saslušan najpočitljivije, održao kratak govor »Dom, škola i Sokolstvo«, koji je učinio jak dojam na prisutne.

Sve tačke telovežbe, počev od one s barjačicima pa završujući s ribljim skokovima, izvedene su na potpuno zadovoljstvo.

Na ovome javnom času vežbalo je 10. članova, 18. muškog naraštaja, 16. ž. naraštaja, 42. muške dece i 24. ženske dece.

Župa Celje

SOKOLSKO DRUŠTVO HRASTNIK

Dne 28. oktobra na češkoslovački narodni praznik je tudi naše društvo priredilo lepo slavnost na zgodovinsko zmagu pri Kumanovem. — V okusno okrašeni telovadnici se je zbalo ob pol 20. uro zadovoljivo število članstva in ostalih udeležencev. Kot vedno smo pa tudi ta večer opazili, da manjkajo mnogi ugledni ljude in podjetniki Hrastnika.

O povemu Kumanovske bitke je poročal br. Mahkota, članski oktet je ubrano zapel »Buči, buči morje Adrijanskoe« in pa iz »Bratskog zagrljaja«. Br. inž. Freier je temperamentno recitiral »Albanske gorenje«. Sestra Jenkova je s svojim ljubkim glasom prebrala ciklus Stritarjevih pesmi »Raja«; enako je zadovoljila s. Peternelova. Ob zaključku je br. starosta pozval vse zavzoče, da kljike trikratno Zdravo kralju Aleksandru in starešini Sokolstva prestolonasledniku Petru.

Klub lepemu programu v proslavo kumanovske bitke bi se lahko obenem proslavil češkoslovački narodni praznik, saj je naša in njihova usoda neločljivo združena. Celi proslavi bi dalo to še lepše lice, saj je tudi češkoslovački narod dal kri in vso svojo moralno in materialno pomoč kumanovski zmagi. V bodoče naj bi se sličnih stvari ne prezrlo. — z.

Župa Cetinje

SOKOLSKO DRUŠTVO TIVAT

Pred par meseci premešten je starešina društva br. Dragoljub Stojanović v Dubrovnik, pa je zbog toga Sokolsko društvo Tivat održalo vanrednu skupštinu u nedelju na 23. oktobra o. g. Dobro posećenu skupštinu otvorio je društveni potstarešina br. Franjo Les, pozdravljajući izaslanika župe I zamjenika župskog starešine br. Bruna Marića, te pretstavnike okolnih bratskih društava i zatim prešao na dnevni red.

Jednoglasno i bez protupredloga izabran je za starešino društva dosadanji potstarešina br. Franjo Les, a na njegovo mesto za potstarešinu br. Fred Zorati, int. ppukovnik mornarice. Ovakvim izborom postavljena su na celo društvo braća, koja će znati i moći podići društvo do zamerne visine i voditi društvo kako to zahteva naša sokolska misao, pa je izbor braća starešine i potstarešine svestrano primljen najvećim zadovoljstvom.

Nakon izbora održao je zamenik starešine župe br. Bruno Marić prezentirajući župe i telesno vaspitanje »O kumanovskoj bitci«, čije su posledice bile budjenje jugoslovenske misli. Vanredno lepo predavanje održano govorničkom spremom, bilo je budno poslušano od lepog broja prisutnih. Na slušaocima se je opazio, kako predavanju posvećuju naročitu pažnju, pa su govornika pozdravili jakim aplauzom. Korisno bi bilo i poželjno je, da bi se slična predavanja održavala še češće, pogotovo sada, kada nastaju zimske večeri. b.

Župa Kranj

SOKOLSKO DRUŠTVO BOHINJSKA BISTRICA

V dneš od 3. do 9. tekočega meseca je priredila župa Kranj za tukajšnje društvo društveni prednjački tečaj pod vodstvom župnega prednjaka br. Rakarja. Tečaj se je vršil ob večernih urah in so se istega udeleževali člani in naraščajnici z najvećim zanimanjem. Župni prednjak br. Rakar je pokazal vse svoje temeljito strokovno znanje. Klub kratki dobi je predelal vse tečajni najvažnije poglavja iz vseh sokolskih strok prav nazorno in metodiski, teoretično in praktično. Laho trdimo, da bo njegovo smotreno delo rodilo v društvu bogate sadove. Župi Kranj moramo samo čestitati, da ima tako marljive in strokovno tako vešćega prednjaka.

Župa Ljubljana

SOK. DRUŠTVO LJUBLJANA-SIŠKA

Prosvetni odbor Sokolskega društva Ljubljana-Siška je priredil u nedeljo 30. oktobra v veliki dvorani Sokol doma protituberkulozno predavanje, zdržano s filmom »Dva brata«. Predaval je br. dr. Ciber, ki nam je v izbranih besedah razložil vrozke naše najbolj zahrbtne bolezni jetike. Poučnemu predavanju je nato sledil film, ki so ga spremljale plošče. Film je zatjet iz življenja bratov Pavla in Ivana v Tropilju. Oba sta nagnjena k sušici, toda eden še pravcočasno ozdravi, dok je drugi umoril alkohol, ki spravi vse njegovo družino v propast. Film se odlikuje po lepih naravnih slikah in nam obenem nazorno pokaže, kako se ozdravi trebušna tuberkuloza ali sušica.

Dvorano je skoro do zadnjega kočička napolnila mladina, radi česar se bo predavanje še enkrat ponovilo in

to v petek 4. novembra ob pol 8. uri v veliki dvorani Sokol doma. — K temu lepemu in poučnemu predavanju oziroma filmu vabimo vse brate in sestre. Vstop prost.

ŠIRITE SOK. GLASNIK

Župa Mostar

PREGLED TEHNIČKOG RADA
ŽUPE U PROLETNJEM I LETNjem PERIODU

10. septembra o. g. održana je sednica zborna društvenih načelnika i načelnica

načelništva organizovala su svoje knjižnice sem društava: Bileća, Vrgorac, Tomislav Grad, Prozor, Ston i Zrnovo.

4) Tečaj za načelnike i načelnicu. Od 18 do 28 aprila ov. god. priredilo je načelništvo župe tečaj za načelnike i načelnicu, koji je u svakom pogledu uspeo i postigao svoj cilj. Cilj i svrha ovog tečaja bila je da se skrene naročita pažnja braći i sestrama na važnost telesnog vaspitanja na svežem i čistom zraku. Naročita pažnja bila je obraćena upoznavanju igrana igra odbojke, hazzene, koške i medicinice te ostalih dečijih igara. Isto tako bila je posvećena pažnja svim granama lake atletike: skokovima, bacanjima, trčanjima i svim predvežbama koje treba vršiti pre početka rada. Isto tako prešao se je i ostali materijal, kao raznolikosti, vežbe razgibanja, sprave, dečje vežbe i sve ostalo, tako da su sva braća i sestre dobili opći pregled čitavog sistema. U tečaju su bila zastupljena sledeća društva: Konjic, Ston, Vela-luka, Oskorušno, Vrgorac, Korčula, Ljubuški, Opuzen, Stolač, Trebinje, Blato, Mostar, Čapljina, Trpanj, Gacko, Nevesinje i Potomlje; ukupno 15 braće i 7 sestara.

5) Lakoatletski tečaj. — Od 19 do 29 maja ov. god. održan je tečaj za grane lake atletike. Cilj i svrha ovog tečaja bila je da se u svakom društvu osposobi jedan prednjak i prednjačica, čije će dužnosti biti da vode brigu i staranje o razvitu lake atletike u svome društvu i da budu referenti iz lake atletike u prednjakom zboru svoga društva. U ovom tečaju obratila se pažnja svim granama lake atletike: trčanje, gde je pažnja bila posvećena metodskom spremjanju; predvežbe, start, sprint, finiš. Zatim se je pokazalo način trčanja na kratke, srednje i duge staze trčanja, te trčanje preko prepona, štafetno trčanje, bacanje kugle, kopljja, diskusa, lopte. Pokazani su svi stilovi bacanja i držanja predmeta, skokovi prosti, zatim s motkom, te svi stilovi skoka, odborka i plivanje. Posle svršenog tečaja bila je priređena utakmica svih polaznika tečaja, koja je pokazala tehničku veština i shvatnju braće i sestara u pojedinim granama pa ako nastave dalje sistematskim radom postaviće zavidne rezultate. U tečaju su bila zastupljena sledeća društva: Cavtat, Mostar, Bileća, Blato, Čapljina i Metković sa ukupno 6 braće i 4 sestre.

6) Tečaj za naraštaj i dece. — Tečaj za vodnike naraštaja i dece nije se održao, iako je bio zaključen. Načelništvo je bilo pripremilo sav materijal, ali se je od istoga odustalo iz razloga što društva nisu imala materijalnih sredstava da pošalju svoje kandidate.

7) Organizacija okruga. — Načelništvo župe, uvidajući važnost uspostavljanja okruga, predložilo je upravi župe načrt i podenu na tehničke okruge, koji je predlog župskog upravnog ustrojstva. Tako je župa podjeljena na 6 okruga sa sedištem u Nevesinju, Mostaru, Dubrovniku, Korčuli, Potomju i Metkoviću. Svi okruzi dobro rade, sem okruga na poluotoku Pelješcu sa sedištem u Potomju, koji ne pokazuje nikakve aktivnosti.

8) Upustva za letnja vežbališta i sprave. — Načelništvo župe, uvidajući potrebu izrade jedinstvenog plana za izgradnju letnih vežbališta za sokolske potrebe, isti je izradio i umnožio, kao i plan sprava koje mogu doći u obzir na letnjem vežbalištu poslano svim društima da nastoje po istom izgraditi svoja vežbališta. Društva, koja su u celosti prema planu izradila svoja vežbališta, jesu: Blato i Mostar, a delomično: Metković, Čapljina, Nevesinje, Gacko, Stolač, Trebinje, Konjic i Ljubuški; ostala društva nisu u tom pogledu ništa javila.

Javne priredbe

1) Durdevdanski uranak. — I ove godine sva su društva sem Vrgoraca priredila durdevdanski uranak u zajednici sa svima mesnim ustanovama. Na uranku održana su predavanja o značaju toga dana, utakmica, igre dece i naraštaja.

2) Naraštajski dan. — I ove godine sva su društva priredila svoj naraštajski dan. Program ovoga dana bio je rano ujutro izlet u okolicu mesta, održanje predavanja o značaju naraštaja u Sokolstvu kao i dana zašto se isti priredeju, zatim su bile utakmice u lakoj atletici, posle podne akademija s različitim tehničkim, vokalnim i dilektantskim tačkama. Uspeh ovoga dana, prema izveštajima od bratskih društava, bio je vrlo dobar.

3) Društvene javne vežbe. — Tokom mesece juna, jula, avgusta i septembra, održala su gotovo svu društva svoje javne vežbe osim društava: Vrgorac, Potomj, Imotskog, Tomislav Grada i Janjine. Sve javne vežbe potpuno su uspele, ali ipak se mora nagnjeti, da je javna vežba sokolskog društva Blato bila najbolja, i po broju i po poseti, kao i po disciplini i uvežbanosti. Osim društava, priredile su svoje javne vežbe Sokolske čete: Duži, Smokvica, Poljica, Posušje i Hum. Kod svih nastupa braća izaslanici župskog uprave i tehničkog odbora konstatovali su, da se svugde posvećuje vrlo malo pažnje odjelu vežbača svih kategorija, pa se može braća načelnici i starejne društava, da u buduće odevanje vežbača posveti najozbiljniju pažnju i

da se ne dozvoli nastup bez propisnog odela. Na svim javnim vežbama u 23 društva istupilo je u prostim vežbama: članova 385, članica 123, članova četa 655, članica četa 0, naraštaja četa 125, naraštaja muškog društava 235, naraštaja ženskog 229, muške dece 565, ženske dece 389, učenika 456, učenica 325; ukupno muških 2421 a ženskih 1066; svega 3487. Kada se uzme omer s prošlim javnim vežbama, podbacima, su društva: Mostar, Dubrovnik, Trebinje, Korčula, Čapljina. Ostala društva s malim napretkom, a neka su zadražala svoj broj. Na ovim javnim vežbama razvito je 6 četnici, zastava, i to: Ljubomir, Dražljevo, Vrba, Lokve, Divin, Plana i Hum.

4) Utakmice sokolskih četa. — U sedišta matičnih društava, koje imaju svoje čete, priređene su utakmice četa za naslov prvaka u društvu. Te utakmice priredila su društva:

1) Sokolsko društvo Avtovac. — Nastupilo su sve čete sem Ključa i Goranskog. Uspeh utakmica bio je sledeći: I mesto postigla je četa Mihočića sa 164.080 tačaka, II Gračanica sa 136.920 tačaka, III Lipnik sa 136.810 tačaka. Sokolska četa Mulji postavila je samo dva pojedince. Najbolji rezultati postignuti su kod ovih četa: trčanje na 100 metara za 12 sekundi, bacanje kugle od $7\frac{1}{2}$ kg 11.20 m, skok u vis iz zaleta 144 cm, skok u dalj iz zaleta 535 cm, kugle 9.90 metara.

2) Sokolsko društvo Blato. — Nastupila je četa Smokyice sa svojih 5 odjeljenja; rezultat je bio: I mesto postigla je četa Grab I vrsta sa 103.380 tačaka, II Vitinu I vrsta sa 99.050 tačaka, III Grab III vrsta sa 97.170 tačaka, IV Klobuk II vrsta sa 94.190 tačaka, V Vitinu II vrsta sa 90.710 tačaka, VII Grab II vrsta sa 84.910 tačaka, VII Klobuk I vrsta sa 81.150 tačaka. Rezultati u pojedinim granama bili su najbolji: trčanje na 100 metara 14 sekundi, bacanje kugle 9.90 metara, skok u dalj iz zaleta 125 cm, skok u dalj 560 cm.

3) Sokolsko društvo Bileća. — Utakmice su pristupile sve čete; rezultat je sledeći: I mesto postigla je četa Plana sa 140.730 tačaka, II Divin sa 127.200 tačaka, III vrsta III sa 120.540 tačaka, IV vrsta I sa 113.040 tačaka, V vrsta V sa 112.680 tačaka. Najbolji rezultati u pojedinim granama sledeći su: trčanje na 100 metara za 12 sekundi, skok u vis iz zaleta 140 cm, skok u dalj iz zaleta 475 centimetara.

4) Sokolsko društvo Čapljina. — Utakmice su pristupile sve čete sem Zupci, Grab, Hum i Poljice. Uspeh je bio sledeći: I mesto postigla je četa Lastva I vrsta sa 136.800 tačaka, II Divar I vrsta sa 110.370 tačaka, III Duži sa 94.010 tačaka, IV Divar II vrsta sa 87.110 tačaka, V Lastva II vrsta sa 75.330 tačaka. Najbolji rezultati u pojedinim granama bili su sledeći: trčanje na 100 metara za 14 sekundi, bacanje kugle 8.95 metara, skok u vis iz zaleta 140 cm, skok u dalj iz zaleta 475 centimetara.

5) Sokolsko društvo Konjic. — Utakmice su pristupile sve čete sem Čiceva i Ostrošca. Uspeh utakmica bio je sledeći: I mesto postigla je četa Borci sa 132.170 tačaka, II Kula sa 119.000 tačaka, III Bijela sa 106.120 tačaka. Najbolji rezultati na utakmice su u pojedinim granama: trčanje na 100 metara 12 sekundi, bacanje kugle 10.60 metara, skok u vis iz zaleta 135 cm, skok u dalj iz zaleta 460 cm.

6) Sokolsko društvo Ljubinje. — Utakmice su pristupile sve čete sem Dračeva, Ravnog i Strujića. Uspeh utakmica bio je sledeći: I mesto postigla je četa Krajpolje sa 142.500 tačaka, II Ubosko sa 136.030 tačaka. Najbolji rezultati na utakmice bili su u pojedinim granama: trčanje na 100 metara 12 sekundi, bacanje kugle 10.60 metara, skok u vis iz zaleta 132 cm, skok u dalj iz zaleta 460 cm.

7) Sokolsko društvo Ljubinje. — Utakmice su pristupile sve čete sem Dračeva, Ravnog i Strujića. Uspeh utakmica bio je sledeći: I mesto postigla je četa Lastva I vrsta sa 136.800 tačaka, II Divar I vrsta sa 110.370 tačaka, III Duži sa 94.010 tačaka, IV Divar II vrsta sa 87.110 tačaka, V Lastva II vrsta sa 75.330 tačaka. Najbolji rezultati u pojedinim granama bili su: trčanje na 100 metara za 12 sekundi, bacanje kugle 8.95 metara, skok u vis iz zaleta 140 cm, skok u dalj iz zaleta 475 centimetara.

8) Sokolsko društvo Stolac. — Utakmice su pristupile sledeće čete sem Dabar Polja, Donji Poplat, dok je Dabrika nastupila s pojedincima. Uspeh utakmica bio je sledeći: I mesto postigla je četa Trijebanj sa 149.400 tačaka, II Lokve sa 139.320 tačaka, III Donji Poplat sa 127.040 tačaka. Najbolji rezultati u pojedinim granama lake atletike bili su sledeći: trčanje na 100 metara 13 sekundi, bacanje kugle 9.95 metara, skok u vis iz zaleta 143 cm, skok u dalj iz zaleta 550 cm.

9) Sokolsko društvo Stolac. — Utakmice su pristupile sve čete sem Orašac, Zaton i Vitaljina. Uspeh utakmica bio je sledeći: I mesto postigla je četa Mokošice sa 157.600 tačaka, II Cilipi sa 156.590 tačaka, III Gornja Župa sa 128.290 tačaka, IV Pločice sa 122.470 tačaka, V Mandrijana sa 100.000 tačaka, VI Durinici sa 62.170 tačaka. Rezultati postignuti su u pojedinim granama: trčanje na 100 metara 13 sekundi, bacanje kugle 9.90 m, skok u vis iz zaleta 140 cm, skok u dalj iz zaleta 466 cm.

10) Sokolsko društvo Čapljina. — Utakmice su pristupile sve čete sem Gabele, koja je postavila samo 2 pojedince. Uspeh utakmica bio je sledeći: I mesto postigla je četa Tasović sa 163.870 tačaka, II Preljovci sa 157.540 tačaka, III Klepeci sa 136.420 tačaka, IV Počitelj sa 125.300 tačaka. Najbolji uspesi u pojedinim granama lake atletike bili su: trčanje na 100 metara 13 sekundi, bacanje kugle 10.40 metara, skok u vis iz zaleta 135 cm, skok u dalj iz zaleta 542 cm.

11) Sokolsko društvo Čapljina. — Utakmice su pristupile sve čete sem Zupci, Grab, Hum i Poljice. Uspeh je bio sledeći: I mesto postigla je četa Lastva I vrsta sa 136.800 tačaka, II Divar I vrsta sa 110.370 tačaka, III Duži sa 94.010 tačaka, IV Divar II vrsta sa 87.110 tačaka, V Lastva II vrsta sa 75.330 tačaka. Najbolji rezultati u pojedinim granama bili su sledeći: trčanje na 100 metara za 14 sekundi, bacanje kugle 8.95 metara, skok u vis iz zaleta 140 cm, skok u dalj iz zaleta 475 centimetara.

12) Sokolsko društvo Trebinje. — Utakmice su pristupile sve čete sem Zupci, Grab, Hum i Poljice. Uspeh je bio sledeći: I mesto postigla je četa Lastva I vrsta sa 136.800 tačaka, II Divar I vrsta sa 110.370 tačaka, III Duži sa 94.010 tačaka, IV Divar II vrsta sa 87.110 tačaka, V Lastva II vrsta sa 75.330 tačaka. Najbolji rezultati u pojedinim granama bili su sledeći: trčanje na 100 metara za 14 sekundi, bacanje kugle 8.95 metara, skok u vis iz zaleta 140 cm, skok u dalj iz zaleta 475 centimetara.

13) Sokolsko društvo Trebinje. — Utakmice su pristupile sve čete sem Zupci, Grab, Hum i Poljice. Uspeh je bio sledeći: I mesto postigla je četa Lastva I vrsta sa 136.800 tačaka, II Divar I vrsta sa 110.370 tačaka, III Duži sa 94.010 tačaka, IV Divar II vrsta sa 87.110 tačaka, V Lastva II vrsta sa 75.330 tačaka. Najbolji rezultati u pojedinim granama bili su sledeći: trčanje na 100 metara za 14 sekundi, bacanje kugle 8.95 metara, skok u vis iz zaleta 140 cm, skok u dalj iz zaleta 475 centimetara.

14) Sokolsko društvo Trebinje. — Utakmice su pristupile sve čete sem Zupci, Grab, Hum i Poljice. Uspeh je bio sledeći: I mesto postigla je četa Lastva I vrsta sa 136.800 tačaka, II Divar I vrsta sa 110.370 tačaka, III Duži sa 94.010 tačaka, IV Divar II vrsta sa 87.110 tačaka, V Lastva II vrsta sa 75.330 tačaka. Najbolji rezultati u pojedinim granama bili su sledeći: trčanje na 100 metara za 14 sekundi, bacanje kugle 8.95 metara, skok u vis iz zaleta 140 cm, skok u dalj iz zaleta 475 centimetara.

15) Sokolsko društvo Trebinje. — Utakmice su pristupile sve čete sem Zupci, Grab, Hum i Poljice. Uspeh je bio sledeći: I mesto postigla je četa Lastva I vrsta sa 136.800 tačaka, II Divar I vrsta sa 110.370 tačaka, III Duži sa 94.010 tačaka, IV Divar II vrsta sa 87.110 tačaka, V Lastva II vrsta sa 75.330 tačaka. Najbolji rezultati u pojedinim granama bili su sledeći: trčanje na 100 metara za 14 sekundi, bacanje kugle 8.95 metara, skok u vis iz zaleta 140 cm, skok u dalj iz zaleta 475 centimetara.

16) Sokolsko društvo Trebinje. — Utakmice su pristupile sve čete sem Zupci, Grab, Hum i Poljice. Uspeh je bio sledeći: I mesto postigla je četa Lastva I vrsta sa 136.800 tačaka, II Divar I vrsta sa 110.370 tačaka, III Duži sa 94.010 tačaka, IV Divar II vrsta sa 87.110 tačaka, V Lastva II vrsta sa 75.330 tačaka. Najbolji rezultati u pojedinim granama bili su sledeći: trčanje na 100 metara za 14 sekundi, bacanje kugle 8.95 metara, skok u vis iz zaleta 140 cm, skok u dalj iz zaleta 475 centimetara.

17) Sokolsko društvo Trebinje. — Utakmice su pristupile sve čete sem Zupci, Grab, Hum i Poljice. Uspeh je bio sledeći: I mesto postigla je četa Lastva I vrsta sa 136.800 tačaka, II Divar I vrsta sa 110.370 tačaka, III Duži sa 94.010 tačaka, IV Divar II vrsta sa 87.110 tačaka, V Lastva II vrsta sa 75.330 tačaka. Najbolji rezultati u pojedinim granama bili su sledeći: trčanje na 100 metara za 14 sekundi, bacanje kugle 8.95 metara, skok u vis iz zaleta 140 cm, skok u dalj iz zaleta 475 centimetara.

18) Sokolsko društvo Trebinje. — Utakmice su pristupile sve čete sem Zupci, Grab, Hum i Poljice. Uspeh je bio sledeći: I mesto postigla je četa Lastva I vrsta sa 136.800 tačaka, II Divar I vrsta sa 110.370 tačaka, III Duži sa 94.010 tačaka, IV Divar II vrsta sa 87.110 tačaka, V Lastva II vrsta sa 75.330 tačaka. Najbolji rezultati u pojedinim granama bili su sledeći: trčanje na 100 metara za 14 sekundi, bacanje kugle 8.95 metara, skok u vis iz zaleta 140 cm, skok u dalj iz zaleta 475 centimetara.

19) Sokolsko društvo Trebinje. — Utakmice su pristupile sve čete sem Zupci, Grab, Hum i Poljice. Uspeh je bio sledeći: I mesto postigla je četa Lastva I vrsta sa 136.800 tačaka, II Divar I vrsta sa 110.370 tačaka, III Duži sa 94.010 tačaka, IV Divar II vrsta sa 87.110 tačaka, V Lastva II vrsta sa 75.330 tačaka. Najbolji rezultati u pojedinim granama bili su sledeći: trčanje na 100 metara za 14 sekundi, bacanje kugle 8.95 metara, skok u vis iz zaleta 140 cm, skok u dalj iz zaleta 475 centimetara.

9) Sokolsko društvo Mostar. — Utakmice su pristupile sve čete sem Zijemalja i Žitomisljica. Uspeh utakmica bio je sledeći: I mesto postigla je četa Pijesci sa 117.480 tačaka, II Bačevići sa 115.230 tačaka, III Bi-jelo Polje sa 113.150 tačaka, IV Vi-hovići sa 107.260 tač

Zupa Varaždin

TRIDESETGODIŠNICA SOKOL.
DRUŠTVA VARAŽDIN

Uprava Sokolskog društva Varaždin zaključila je, da još ove godine svečanom načinom proslavi tridesetgodišnjicu svog opstanka i neprekidnog rada. Svoj jubilej proslavljeće društvo uzvicerem novog društvenog barjaka, još će dosadanji barjak predati naraštaju.

Usled župskog i praškog sleta nije se ta proslava mogla održati tokom leta pa će se ista obaviti u meseču decembru ove godine. Nj. Vel. Kralj izvele je prihvati kumstvo novog društvenog barjaka te je o toj odluci već društvo obavešteno. Samo razviće obaveće se u prisutnosti naročitog izaslaniča Nj. Vel. Kralja, na 17 decembra ove godine u velikoj dvorani Gradskog kazališta.

Potrebljeno je stoga, uoči te znatne svečanosti za Sokolstvo ovoga kraja, spomenuti nešto iz povesti Sokolstva u starodavnom gradu Varaždinu.

Još mnogo pre osnutka »Hrvatskog Sokola« u Varaždinu (osnovan 5. januara 1902. g.) postojalo je u Varaždinu »Društvo za tjeleovežbu Varaždinski Sokol«. Pravila tog društva prihvaćena su na sednici od 31. oktobra 1877. godine i kako su odmah potvrđena, započelo se je radom. Prvi starešinom (pretdsednikom) bio je izabran sudski većnik Slavoljub Pump, potstarešinom Stjepan Sekovanić i tajnikom Josip Plantić. Prve Sokole vežba je učitelj gimnastike Dragutin Nilius, koga je doskora zamenio Ljudevit Sorlini. Društvo je priredilo nekoliko nastupa, a članovi istoga nastupali su i na javnim vežbama u Zagrebu. Ispriavu su ti Sokoli nosili modre košulje, koje su kasnije izmenili sa crvenim, a место kapa pokrivali su glave velikim šeširima, o koje su nataknali dugo sokolsko pero.

Na žalost to društvo nije dugo opstjalo. Godine 1885. gubi se svaki spomen o njemu i do početka ovog stoljeća ne pokreće se sokolska misao u Varaždinu.

Nastupom novog stoljeća i jačim pokretom narodnosnog pitanja oživi opet u Varaždinu sokolsko pitanje. Sokol imao je postati središtem svega nacionalnog života patriotskih gradana. Kroz čitavu godinu 1901. ozbiljno se priprema osnutak Sokola.

Na prvoj skupštini 5. januara 1902. godine prihvaćena su prva pravila i izabran prvi odbor: starešina dr. Rudolf Horvat, sudski pristav, tajnik H. Vuković, poslovoda Jovo Mandić, blagajnik Artur Deutsch. Za malo izabranu su i zamjenik starešine dr. Stjepan Stanković i voda Ljudevit Filipić, a u odboru su, poređ spomenutih, ušli Matko Frlan, Duro Hrnčić, Milutin Klašnja, dr. Aleksandar Ernst, Fran Lehpafer i Dragutin Goger. Društvo ustupa grad gombonaču, u kojoj se vežba neprekidno, osim za vreme rata. Društvo se je prijavilo preko stotinu izvrsujućih članova pa je doskora izabran i prvi tehnički odbor, u koji su ušli: Filipić, Somodi, Zobović, dr. Stanković, V. Suligoj, Uduć, Lazar, Belo i Žima. Prvu vežbu priredilo je društvo

INDUSTRija SOKOLSKIH POTREBŠTINA
Branko Palčić Zagreb, Kraljevine Jugoslavije
Dobavljač Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije ★ Telefon interurban 26-77
Izradujem sve vrste sokolskih potrebitina za javni i izletni nastup svih katigorijskih članstava i to tačno prema propisu Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Slike u originalnim bojama propisnih odjela nalaze se u knjizi „Jugoslovenske Slike u originalnim bojama“ propisnih odjela i prospektu. — Cijene vilo umjerene, a za točnu i solidnu izradu jamčim.

Širite Sokolski glasnik
„Soko“ „Sokolić“ i „Našu radost“
Suhe jedilne gobe kupuje SEVER & KOMP. LJUBLJANA

KLIŠEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah izvrsujuće najboljši
KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Iv. Brunčić
pleskar in ličar
se toplo priporoča vsem ceni, naročnikom. — Delo solidno! — Cene zmerne!
TELEFON 41. 3476
Ljubljana
Keleodvorska ulica 23

TVORNICA TELOVEŽBENIH I SPORTSKIH SPRAVA
J. ORAŽEM ● RIBNICA
NA DOLENJSKEM DRAVSKA BANOVINA
Dobavljač Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, Ministarstva vojske i mornarice, svih škola te ostalih prosvjetnih ustanova u kraljevini Jugoslaviji. Izradujemo sve telovežbenе sprave, kao američke solunske prede, ruže raznih veličina, telovežbeni konje, kožični, stoli, garniture za skakanje, strunjake, garniture solunske karika, mehanične garniture američkih karika s vratom na pasove, švedske sprave ribolova, švedske bome, sedlo za bome, pružne mostiće na pera, mostiće za juriš te druge manje sprave, kao diskuse, kopila, čunjeve, kugle, bušice, i sportska kladična, stolke i mreže za odborku, lopte za vođenje medicinske lopte i sportske lopte, kao i kompl. smuči (Sky), polje za smuči i sve polopršline. — Garnje sprave motorno dobavljati odmali, slatidarija po primiku narudžbe. Stabilne sprave, konstrukcije, festivo, sprave za penjanje, koloturke, te amature za potrošnu mrazu, sprave za konstrukcije za letnje vježbaliste, nojmodernijih stolova i sportova, posebnim teljama dobavljamo u najboljem vremenu po sumnji potrebnih podataka za izvedbu tih sprava. Obnovljena zgrada na novoj Isvedbi nojmodernom, troda solidna. Cene umjerene, ilustrirani katalog besplatno. Najbolja pričanja mogući državni zavoda. I Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije prilikom opreme sokolskog stadiona za Svesokolski slet u Beogradu — Osnovan 9. godine 1881.

uz sudjelovanje Sokola iz Zagreba i Osijeka, 13. jula 1902. g. u gradskoj gombonači. Prvi posjet varaždinskog Sokola učinjen je hrvatskom društvu u Idriji, gde se je razvijao sokolski barjak.

I baš ta prvi polazak u Idriju ostavlja duboki trag u prošlosti varaždinskog Sokola, jer tokom celog svog delovanja stoji varaždinski Sokol u srdačnoj i bratskoj vezi sa sokolskim društvima u Sloveniji, a napose s onima u neposrednoj blizini: Ljutomjeru, Središtu ob Dravi i Ormožu. Ta veza bratske uzajamnosti ostala je sve do današnjih dana srdaćna i živa.

Nakon odlaska prvog starešine, dra. Horvata, koji je stekao u radu za društvo lepih zasluga, dolazi na čelo društva od najstaknutijih sokolskih radnika dr. Pero Magdić. — Njegov rad kao starešine društva (od 1904. do 1914., kad ga je nasledio Bogdan Svoboda) ispunjen je obilnim plodom i pod njegovim vodstvom steklo je društvo zatvorno mesto u predratnom Sokolstvu.

Društvo dolazi doskora u vezu i s ostalim slovenskim Sokolstvom. Već 1903. pozivaju Poljaci varaždinski Sokol na proslavu desetogodišnjice u Ljutoru, a Česi pozivaju Varaždince na slet Husove župe u Budejovicu. Kad se osnivala zagrebačka župa (Fonova), jedan od prvih njezinih članova je Varaždin, i nakon toga hvata varaždinsko društvo sve jače veze, napose s obuhvatom čitavo Slovenstva, a ne samo pojedine delove slovenskih naroda.

Intenzivan je i rad unutar sokolane. Prijedaju se brojne vežbe, a marljivo se pripravljaju i za veće sletove.

Na prvom svesokolskom sletu u Zagrebu (1906) nastupaju Varaždinci u prostim vežbama i u spravama, a i natečju se braća: Šantel, Hrceg, Žima, Čeboci, Janoš i Marović. Na drugom svesokolskom sletu u Zagrebu (1911) vežbali su članovi proste vežbe a članice sa cvetnim lukovima. Varaždinska vrsta, koju sačinjavaju braća Š. Palmović, L. Palmović, Šantel, Pavlić, Halicki i Šur, postizava na natecanju drugo mesto.

Prigodom osnutka »Saveza hrvatskih sokolskih društava« ulazi varaždinsko društvo u taj savez, u kome ostaje do oslobođenja. Jedna od većih priredbi bila je posveta društvene zastave 11. i 12. juna 1904. godine. Među prvima, koji čestitaju Varaždincima bili su »Srijenski Sokol« u Vukovaru, Srpski Sokol »Dušan Silni« u Beogradu, »Junak« iz Sofije, »Sokol« iz Idrije, »Trščanski Sokol« i Poljski sokolski Savez. Ta proslava bio je jedan važan dan za narodni Varaždin, koji je svom dušom učestvovao kod ove lepe svečanosti. Prvi su stigli Murski Sokoli iz Ljutora pod vodstvom svog starešine, brata Karelja Kloupeka. Njih je preko dravskog mosta na medimurskom tlu dočekao ceo Varaždin na čelu sa starešinom drom Magdićem i tajnikom društva drom Kriglovićem. Za njima stigli su Sokoli iz Idrije, Zagreba, Karlovca i Vukovara. Posle svečane podknicke kuma zastave Zori Magdić, njezinog zamjenici Ljubi Stanković, dočekalo je na tisuće naroda sokolske goste, u ime kojih je Varaždine pozdravio dr. Lazar Car, a drugog dana posvećen je i razvijen, uz veliko oduševljenje, prvi sokolski barjak u Varaždinu.

Nakon ove velike sokolske slave, koja je znatno probudila narodne osećaje u većem delu varaždinskog građanstva, opazile su tudinske vlasti svu snagu sokolskog pokreta i od onda nastaju razni progoni društva i pojedinih istaknutijih članova.

Sav daljnji rad varaždinskog Sokola ispunjen je do rata borbama proti tadinaca, napose Madžara, koji su

sve nasrtljivije nadirali u čisto hrvatske krajeve, no ljudi, koji su vodili varaždinsko društvo, na svakom mestu i u svakoj zgodbi dokazali su, da su dostojni, da njihova imena uđu u svete stranice istorije tog društva. Varaždinski Sokol čini brojne izlete u okolicu, gde dolazi u neposredni doticaj sa seljaštvom, koje oduševljeno pozdravlja i prima nove buditelje narodne svesti.

Značajno je pismo dra. Magdića starešini Saveza, bratu dru Caru, povodom pokreta nekih frankovaca u Kaštelima, koji se nisu slagali sa slovenskim stajalištem vodstva tadašnjeg hrvatskog Sokolstva. On piše: »Upozoravam Tebe i ostale pretstavnike Saveza, da ovakove pojave bez odvajke ugušite, jer će samo tako biti opstanak sokolske misli u Hrvatskoj osiguran.« Iz ovog stava starešine varaždinskog društva najbolje se vidi, kako je Sokolstvo već onda ispravno shvaćalo sokolsku misao, koja ima da obuhvati čitavo Slovenstvo, a ne samo pojedine delove slovenskih naroda.

Intenzivan rad na obnovi Sokolstva apsorbirao je sve sile sokolskih radnika i varaždinsko društvo nakon oslobođenja lepo napreduje. Održavaju se brojne vežbe i izleti, šalju se delegati u Prag, prisustvuje se povodu u Gučtanu prigodom koruškog plebiscita, a samo društvo stupa privremenom u mariborsku župu.

Početkom 1922. g. nastaju, usled političkih prilika, trzavice, koje doveđu 2. aprila 1922. do rascepja u društvu te od tog dana do donošenja zakona o Sokolu kraljevine Jugoslavije imade-mo dva sokolska društva. Na čelo Sokolstva stupi stari i prokušan

Na izvanrednoj skupštini od 15. maja 1919. g. jednoglasno je zaključeno ujedinjenje i osnutak Jugoslovenskog sokolskog saveza, nadalje da se uvede jedinstvena terminologija te da se izostavi plemenski naziv društva. Donoseći te zaključke »Slobodni građani« od 24. maja 1919. konstatuje: »Ovim je zaključinom naš varaždinski Sokol i opet dokazao, kako je duboko prožet idejom narodnog jedinstva, pak je sveta dužnost svakog pojedinca, u kojem ima nacionalnog osećaja, da podupre ovo naše, u pravom smislu reči, narodno i demokratsko društvo. Na Vidovdanskom sokolskom saboru 1919. godine u Novom Sadu zastupaju društvo braća: Podgajski, dr. Kalabar i Kerec.

Intenzivan rad na obnovi Sokolstva apsorbirao je sve sile sokolskih radnika i varaždinsko društvo nakon oslobođenja lepo napreduje. Održavaju se brojne vežbe i izleti, šalju se delegati u Prag, prisustvuje se povodu u Gučtanu prigodom koruškog plebiscita, a samo društvo stupa privremenom u mariborsku župu.

Pod vodstvom starešine, br. Stjepana Novakovića i načelnika Zvonka Suligija te ostale marljive braće i sestara, razvija se brojne vežbe i izleti, šalju se delegati u Prag, prisustvuje se povodu u Gučtanu prigodom koruškog plebiscita, a samo društvo stupa privremenom u mariborsku župu.

ni sokolski borac dr. Stjepan Stanković, koji ostaje na čelu društva do 1926. g. da ga naslede braća Nikola Metz (1926—1927), Mladen Belčić (1928 i 1929) i Stjepan Šram (1930) i pod njegovim vodstvom razvije to društvo zameran rad. Već 1923. održan je u Varaždinu šesti slet Sokolske župe Maribor, na koji je došao veliki broj Sokolova, a kojim je prigodom sabora proslavljen 20-godišnjicu svog opstanka. Političke borbe branešu mnogo trivenja između oba društva, no unatoč toga, u međusobnom takmičenju na stavlja se radom, koji je iscrpljen javnim vežbama, izletima, brojnim akademijama te pohodima na sletove u Prag, Poznanj, Ljubljani, Beograd, Zagreb i Sarajevo. Nakon osnutka varaždinske župe, stupa varaždinsko društvo u istoj župi kao matično, te je u istoj nacija i najagljnije društvo. Danas broji društvo 947 pripadnika. Ima osim prednjačkog zbora i prosvetnog odbora, vlastitu glazbu, konjički otsek, naraštajski sekciju, diletački i t. d. Varaždin, kao matično društvo, osnovalo je i ima sada dvadeset četa, od kojih većina vrlo lepo napreduje.

Pod vodstvom starešine, br. Stjepana Novakovića i načelnika Zvonka Suligija te ostale marljive braće i sestara, razvija se brojne vežbe i izleti, šalju se delegati u Prag, prisustvuje se povodu u Gučtanu prigodom koruškog plebiscita, a samo društvo stupa privremenom u mariborsku župu.

Vse CESAR SI ŽELITE**iz strokovne literature**

V POGLEDU NAJNOVEJŠIH ZNANSTVENIH PRIDOBITEV IN DOGNANJ

iz leposlovja, znanosti**in umetnosti vsej panog**

DOMACEGA IN VSEGA INOZEMSKEGA KULTURNEGA SVETA

d o b i t e

TAKOJ PO ZAHTEVI CENIKOV IN PROSPEKTOV IN PO NAROCILU

v Učiteljski knjigarni

TELEFON 33-97 Ljubljana TELEFON 33-97

Frančiškanska ulica 6**Širite sokolsku štampu!**

Svako sokolsko društvo, svaki član i svaka članica treba da nabavi

Sokolsku knjižnicu

I. sveska:	E. Gangl: O sokolski ideji.
II. "	Ing. Lado Bevc: Sokolsko prosvetno delo.
III. "	Dr. Miroslav Tyrš: Naš zadatak, smer i cilj.
IV. "	Vekoslav Bučar: Dr. Ivan Oražen.
V. "	Dr. Miroslav Tyrš: Sokolska gesla.
VI. "	Jan Pelikan: Dr. Miroslav Tyrš.
VII. "	Jan Kren: Cilji sokolskih teženj.
VIII. "	E. Gangl: Tyrševa Sokolstvo. (Sloven. tekst)
VIII. a "	Isto. (Srpsko - hrvatski tekst.)
IX. "	Dr. Niko Mrvoš: Pogledi i misli dr. Miroslava Tyrša.

Svaka sveska stoji 3 Din

PUTEVNI I CILJEVI

U tvrdom povezu 8 Din

ODEBOJKA (VOLLEY BALL)

U kartonu 12 Din

</div